

Geen totale oorlog tegen 'cyber-jihad'

DE JIHAD OP INTERNET

Uiteraard moet islamitisch extremisme ook van internet worden geweerd, maar niet tegen elke prijs.

QUIRINE EIJKMAN

Steeds vaker dreigen jonge moslims via internet te radicaliseren en zelfs te flirten met terrorisme. Althans dit blijkt uit het nieuwste rapport Jihadistisch internet: kraamkamer van de hedendaagse jihad van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD). Hoewel deze dreiging uiterst serieus dient te worden genomen, moet de reactie van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten democratisch gelegitimeerd zijn. Laat politici in binnen- en buitenland ervoor zorgen dat de reactie van de overheid noodzakelijk, proportioneel en effectief is. Immers: te ruime veiligheidsmaatregelen zetten de vrijheid van het gebruik van internet en andere grondrechten op het spel. Onder andere actievoeren via internet - cyberactivisme - loopt het risico als terroristische dreiging te worden aangemerkt.

Wereldwijd zijn er meer dan twee miljard mensen online. Het is daarom niet verwonderlijk dat jihadistische terroristen daar gebruik van maken. Volgens het AIVD-rapport zijn er ongeveer 25 duizend jihadisten afkomstig uit honderd landen betrokken bij de virtuele jihad.

Uiteraard vormen de online oproepen en bedreigingen van deze groeperingen, netwerken en eenlingen een grote dreiging. Alleen moeten de westerse landen ervoor waken dat bij de bestrijding van het cyberterrorisme de balans tussen veiligheid en mensenrechten niet te ver doorslaat ten gunste van het eerste.

Zoals gezegd kunnen cyberactivisten gemakkelijk als potentiële terroristen worden aangemerkt. Dit terwijl het vaak om 'gewone' criminelen gaat. Verder zijn er veel personen of collectieven die internet gebruiken om mensen te mobiliseren, actie te voeren of informatiebeveiliging ter discussie te stellen. Tijdens de Arabische Lente hebben we kunnen zien welke rol sociale media kunnen spelen.

Ook dragen zogenoemde hactivisten - activisten die om politieke redenen (overheids)websites verstoren - soms bij aan legitiem verzet. Een actie van hackerscollectief Anonymous dat in januari 2011 de Tunesische overheidswebsites platlegde, heeft de burgerprotesten tijdens de revolutie versterkt. Dus ondanks het feit dat cyberactivisten strafbare feiten plegen, kan hacken of het posten op Facebook of YouTube een legitiem doel dienen.

Natuurlijk wil de Nederlandse overheid radicalisering op internet en

cyberterrorisme bestrijden. Er is immers een kans dat jihadistische terroristen internet gebruiken om gewelddadige aanslagen tegen personen, computers of netwerken te ontketen. Maar zoals blijkt uit het eerste Cyber Security Beeld van de Nationale Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) vormen niet terroristen, criminelen of cyberactivisten het grootste risico voor de nationale (cyber)veiligheid, maar buitenlandse overheden die spioneren en saboteren. Daarom is het wenselijk dat het speerpunt van het mensenrechtenbeleid van de minister van Buitenlandse Zaken - 'de vrijheid van het gebruik van internet' - in binnen- en buitenland meer steun krijgt.

Verder moet de Nederlandse overheid zich bewust zijn van de eventuele neveneffecten van de bestrijding van virtuele terroristen. De AIVD wil de dreiging reduceren door het tijdig informeren en mobiliseren van zijn partners in binnen- en buitenland. Informatie-uitwisseling is dus de sleutel bij het bestrijden van virtueel jihadistisch terrorisme.

De vraag is alleen: welke informatie wordt met wie uitgewisseld? En wat zijn de gevolgen daarvan? De Saoedische journalist die onlangs door Maleisië werd uitgeleverd aan Saoedi-Arabië, waar hij vanwege

een kritische tweet over de Profeet ter dood zou kunnen worden veroordeeld, is mede in de problemen gekomen door informatie-uitwisseling die door Interpol werd gefaciliteerd.

Ook informatie delen met bondgenoten brengt dus risico's met zich mee. Het Pentagon heeft aangekondigd zelfs met militaire middelen te willen reageren op cyberaanvallen. Als gevolg van deze ontwikkelingen zou de AIVD verantwoording moeten afleggen over wat er met de uitgewisselde informatie over de virtuele jihad in derde landen gebeurt.

QUIRINE EIJKMAN is senior-onderzoeker bij het Centrum voor Terrorisme en Contraterrorisme, Universiteit Leiden.

''Ook informatie delen met bondgenoten brengt risico's met zich mee,,